

Citová potrava je stejn

„Celostní medicína je druh, odrůda medicíny, která není lepší ani horším bratrem či sestrou ostatních medicínských oborů. Myslím, že stejně jako si vydobyla místo na slunci

chirurgie, nebo jak vnímáme oční lékařství, gynekologii či další obory, tak by měla zaujmout odpovídající místo i tato medicína. Snad jen v minulosti byl rodinný nebo praktický lékař v našich podmínkách určen k tomu, aby celostní medicínu prováděl. Tento obor se však naprosto odchýlil od nastolené cesty, a ta nyní zůstala volná pro nás, kteří jsme se rozhodli, že se po ní vydáme,“ uvádí dr. Josef Jonáš.

Myslím si, že dávno vyzkoušenou podmínkou vývoje je konkurence. Kdyby existovala jen jedna žena na světě, pravděpodobně by jí nezáleželo na tom, jak se obléká, možná ani na tom, jak se chová, a ani na dalších věcech. Neměla by totiž soupeřky, tedy konkurenci, jež by ji přiměla vymýšlet stále nové a nové triky, kterými by nad rivalkami zvířezila.

Také ostatní obory lidské činnosti se vyvíjejí díky konkurenci. Medicína má však zcela výjimečné postavení mezi ostatními lidskými činnostmi a dovednostmi, protože je velice háje nou oblastí, kde se konkurence nepěstuje. Již před mnoha lety bylo vyhlášeno dogma, podle něhož se musí medicína provádět. Odchylka od tohoto dogmatu se vždy trestala. Není to otázka posledního století, ale již pověstný lékař Paracelsus byl pronásledován za nezvyklé metody léčení. Na jedné straně to má negativní důsledky na medicínu jako takovou, protože se vyvíjí izolovaně a její vývoj probíhá jen »v rámci jedné strany« a ostatní myšlenkové proudy nemají podporu a živoří jen na okraji mohutné řeky jménem medicína. Na druhé straně to přináší i svá pozitiva, která je třeba si uvědomit:

Lidský život je velmi vzácný a jeho ztráta nebo poškození zdraví mají velký psychologický účinek na lidstvo. Homo sapiens si totiž jako jediný na tomto světě uvědomuje svoji existenci, své já, a proto poškození nebo ztrátu tohoto »jájství« prožívají lidé daleko hůře než jakýkoli jiný živočišný druh na této planetě. Experimenty se zdravím a se životem se proto nedoporučují.

Medicína na sebe vzala roli ochránce tohoto pravidla a hlídá, aby se zbytečně a neúspěšně neexperimentovalo. Toto vysvětlení by však platilo především pro nové, nevyzkoušené proudy medicínského myšlení, ne pro myšlenky prověřené tisíciletími a ve srovnání s řadou moderních postupů a myšlenek jsou skutečně velmi bezpečné. Jen za můj medicínský pětáctiletý život se zkoušela řada vědeckých metod, které se posléze ukázaly jako neúspěšné, nebo dokonce nebezpečné a dnes o nich není ani vidu ani slechu. V rámci této »dohlížitelské«

funkce medicínské cenzory potírají i přístupy, které by se měly spíše studovat než zakazovat.

KDYŽ SCHÁZÍ KONKURENCE

Vzpomínám, jak jedna moje kolegyně stála před komisí, která se měla vyjádřit k existenci metody EAV, tedy metody elektroakupunktury podle Volla. V komisi zasedali různí profesori a lékařští funkcionáři. Pouze jediný z nich – profesor Pafko – se vyjádřil v tom smyslu, že možná i jiné metody, než jaké si přítomní lékaři představují, mohou mít smysl pro zdraví člověka, a nemělo by se proto bránit jejich využívání, jestliže zcela jistě nepoškozují zdraví ani lidský život. Ostatní byli proti, přestože metodu prakticky vůbec neznali, nikdy se s ní nesešli a ani ji nestudovali. Tento minipříběh ukazuje na postoje, k nimž vede absence konkurence.

Aby se člověk mohl vyjádřit k tak složitě záležitosti, jakou je celostní medicína, měl by projít náročným studiem a měl by mít praxi ve všech oborech, jichž se týká. Po nástupu do nemocnice jsem musel projít chirurgií, internou, gynekologií, »infekcí« a neurologií, než jsem mohl zakotvit u svého oboru – psychiatrie. Stejně tak by měl člověk postupovat, jestliže by existovala nějaká skutečná škola celostní medicíny.

KOLOBĚH ENERGIE ZNALI LÉPE

Starověcí lékaři věděli, že pokud mají účinně pomáhat nemocným lidem nebo jim nabídnout nějakou prevenci, musí zvládnout dvě věci. O jedné jsem již v minulých úvahách hovořil. Šlo o koloběh energie čchi, tedy jakési síly, která nesmí být v organismu blokována, zastavována. Jestliže je blokována, je to známka toho, že orgány, jimiž prochází, nejsou v pořádku. Jsou nemocné ať už zjevně, anebo skrytě. Ko-

loběh energie čchi tedy není jenom podmínkou zdraví, ale zároveň je ukazatelem toho, zda všechny orgány jsou zdravé.

Začneme-li mít problémy třeba v meridiánu jater, znamená to, že játra nejsou v pořádku i v případě, že žádné zvláštní problémy necítíme a testy ukazují vše v normě. Problémy, jež porucha meridiánu jater způsobuje, nemusí znamenat, že v budoucnu játra onemocní, patrně však onemocní některý orgán s játry spojený; můžeme očekávat, že v budoucnu budeme mít problémy s očima, nervovým systémem nebo se setkáme s poruchou metabolismu tuků či duševními problémy souvisejícími s játry.

KDYŽ SE NÁM TĚŽE DÝCHÁ

Dítě trpící ekzémem, tedy kožním onemocněním, je podle statistik výrazně ohroženo astmatem. Existuje skutečně asi třetina dětí, jež mají chronický ekzém a astmatem onemocní. Ekzém jako kožní onemocnění souvisí s plírci. Blokáda čchi v plicním meridiánu signalizuje, že v plicích existuje problém, který současná medicína a všechny vyšetřovací metody včetně magnetické rezonance, CT, rentgenu a laboratorních testů ještě nedovedou zachytit.

My však o problému víme a umíme ho pojmenovat. Tento plicní problém, tento důvod blokády energie čchi vede ke vzniku ekzému. Z ekzému se ale astma nevyvine, jestliže se obdobný problém nevytvoří i v játrech. Dojde-li k blokáde čchi v játrech, a tudíž k přítomnosti důvodu blokády, ovlivní to kvalitu a funkci periferního nervového systému a ten ve spojení s plicním neduhem dává předpoklad vzniku bronchiálního astmatu. Celostně lze nejen poměrně snadno vyléčit ekzém a odstranit blokádu energie čchi v plicích, ale lze i preventivně odstranit tento nedostatek v játrech, a tím na-

Nemůžeme vůbec zjistit, jaký svět sám o sobě skutečně je. Můžeme jen navzájem porovnat, jak se nám jeví, tím, že si vyměňujeme zprávy.

Jacob Bronowski

ně důležitá jako ta fyzická

prosto zamezit vzniku astmatu. Nejde tedy, jak si medicína představuje, o jev, který by šlo ovlivnit jen podáváním léků s poměrně drastickými vedlejšími účinky, nebo jakési varování. Tyto potíže mají svůj konkrétní význam.

PORUCHY Z NEDOSTATKU CITOVÉ POTRAVY

Druhou oblastí, v níž starověká medicína daleko přesahovala současné znalosti, je psychika. Uvědomujeme si, že psychika hraje výraznou roli v našem zdravotním stavu, ale máme-li to říci upřímně, neumíme s tím moc dělat. Podvědomě odmítáme dokonce i zjišťovat, co slovo »psychika« vlastně skrývá. Jak si ještě později vysvětlíme, kořeny poruch psychiky vznikají vždy v útlém dětství a dokonce i v době prenatální, tedy v době před porodem. Tyto příčiny poruch psychiky můžeme nazývat buď citovou deprivací, a to tehdy, jestliže se nám nedostává citové »potravky«, kterou nutně potřebujeme ke svému psychickému vývoji, protože se okolí domnívá, že potřebujeme jen dostatek fyzické potraviny, aby se vytvořilo naše tělo. Anebo druhý, ještě rafinovanější problém vývoje psychiky je blokový emocionální konflikt. V průběhu psychického vývoje, a to i prenatálního, vznikají různé emocionální reakce na naše okolí, které se mnohdy neshodují s našimi po-

řebami odpovídajícími konkrétnímu věku a situaci. Emocionální podněty se tak stávají problémem, jenž v sobě ukládáme do »emocionálního skladiště«. V něm se nikdy neztratí, ale také není možné se v nich »přehrabovat« a jen obtížně se s nimi pracuje. Tomuto skladišti říkáme blokový emocionální konflikt.

Zmíněná psychická úskalí, která vznikají v průběhu vývoje, mají za následek další psychické reakce, jsou zodpovědné za následný emocionální vývoj a také za chování jedince vůči druhému pohlaví, světu, nadřizeným, zkrátka za emocionální řešení různých situací. Starověcí filozofové a lékaři o tomto problému věděli a vytvářeli celou řadu mentálních cvičení, která byla zaměřena na jeho odstranění. Nevyřešené psychické potíže totiž dokáží blokovat koloběh čchi stejně jako fyzické neduhy.

Abych tento aspekt opravdu do hloubky poznal, pravděpodobně jsem musel projít kariérou psychiatra a dvacet let se psychiatrií, a tudíž lidskou psychikou zabývat. Myslím, že to byla velmi dobrá škola k tomu, abych pochopil, jak pracovat s lidskou psychikou a jaké důsledky pro lidské zdraví mají její poruchy.

PRAVDA VERSUS BLUDY

Při práci v jedné psychiatrické léčebně jsem měl jako mladý lékař v péči na oddělení ženu,

kteřá podle vyjádření bývalého manžela říkala jen samé naprosté nesmysly – vrátila se tehdy z Karlových Varů s tím, že se bude vdávat za amerického milionáře, který vyrábí rakety určené pro lety do vesmíru. Ženě bylo tehdy padesát let a nebyla žádnou atraktivní krasavicí, takže člověka nenapadlo, že na tom nějaké to zrůtko pravdy bude. Léčili jsme ji z jejích bludů a po krátkém čase byla ochotna připustit, že nic z toho není pravda a že její bludy byly pravděpodobně součástí nějakého psychického omeocnění.

Jásali jsme nad výsledkem, když pojednou k bráně léčebny přijel velký automobil, z něhož vystoupil muž a špatnou češtinou vysvětloval, že si přijíždí pro jistou paní, která je právě pacientkou našeho ústavu. Je prý Američan, který pracuje pro kosmický výzkum. Hodlá si tuto ženu odvézt do USA, protože mu zemřela manželka, jíž se dotyčná velmi podobá, a hlavně vaří naprosto stejně jako jeho nebožka. A to bylo pro amerického milionáře nejdůležitější v životě. Proto se rozhodl, že si svoji druhou manželku opět přiveze z Čech, odkud pocházela i jeho první žena.

Už ani nevím, jak jsme se tehdy tvářili. Osud ženy jsem pak sledoval ještě dobrých 10 let. Šťastně a spokojeně žila v USA a já doufám, že na naše léčebné metody dávno zapomněla.

MUDr. Josef JONÁŠ